

Os DEREITOS DAS MULLERES VÍCTIMAS DE VIOLENCIA DE XÉNERO

A Lei Orgánica 1/2004, de 28 de decembro, de Medidas de Protección Integral contra a Violencia de Xénero (BOE núm. 313 de 29 de decembro de 2004), consagra e garante, ás mulleres que son ou foron vítimas de violencia de xénero, unha serie de dereitos, coa finalidade de que as mesmas poidan pór fin á relación violenta e recuperar o seu proxecto de vida.

QUE DEREITOS TEÑEN AS MULLERES VÍCTIMAS DE VIOLENCIA DE XÉNERO?

A Lei Integral recoñece todo un catálogo de dereitos ás mulleres vítimas de violencia de xénero:

- Dereito á información, á asistencia social integral e á asistencia xurídica gratuíta.
- Dereitos laborais e prestacións da Seguridade Social.
- Dereitos da funcionarias públicas.
- Dereitos económicos.

O DEREITO A LA INFORMACIÓN

Comprende o dereito a recibir información e asesoramento sobre as seguintes materias:

- a) As medidas que a propia Lei prevé coa finalidade de dar protección ás mulleres vítimas de violencia de xénero.
- b) Os dereitos e axudas que a Lei recoñece a favor das mesmas.
- c) Os recursos de atención, urxencia, apoio e recuperación integral e a forma de acceso aos mesmos.

O DEREITO A LA ASISTENCIA SOCIAL INTEGRAL

Para facer real o seu dereito á integridade física e moral, as mulleres vítimas de violencia de xénero, e os seus fillos e fillas menores, teñen dereito a servizos sociais de:

- Atención.
- Urgencia.
- Apoio e acollida.
- Recuperación.

A través dos mesmos, faise posible que as mulleres:

- Reciban **asesoramento** sobre as actuacións que poden emprender e os seus dereitos.
- Coñezan os **servizos** aos que poidan dirixirse para solicitar asistencia mental, médica, psicolóxica e social.
- Accedan aos diferentes **recursos de aloxamento** (urxencia, acollida temporal, centros tutelados, etc.).
- Recuperen a súa **saúde** física e/ou psicolóxica.
- Logren a súa formación, **inserción** ou reinsertión **laboral**, reciban apoio psicosocial ao longo de todo o itinerario da vítima.

O dereito á asistencia social integral recoñécese, tamén, aos e as menores que viven nestas contornas familiares.

O DEREITO A LA ASISTENCIA XURÍDICA GRATUÍTA

A Lei Orgánica 1/2004 recoñece, a todas as mulleres vítimas de violencia de xénero, a **asistencia xurídica inmediata**, en todos os procedementos relacionados coa súa situación.

A designación de avogado/a realízase inmediatamente, pero se, este dereito non se solicita ou finalmente é denegado, a vítima deberá abonar os honorarios devengados pola intervención do avogado/a e do procurador/a.

Para este dereito, debe acreditarse que os ingresos económicos, computados anualmente e por unidade familiar, non superen o dobre do salario mínimo interprofesional.

Ademais, o dereito á asistencia xurídica gratuíta comprende as seguintes prestacións:

- Asesoramento e orientación gratuítos previos ao proceso.
- Inserción gratuíta de anuncios ou edictos en xornais oficiais.
- Exención de pago de depósitos necesarios para interpor recursos.
- Asistencia pericial gratuíta.
- Obtención gratuíta ou redución do 80% dos dereitos arancelarios dos documentos notariais.

DEREITOS LABORAIS E DE SEGURIDADE SOCIAL

Para exercer estes dereitos, as traballadoras deben **acreditar a situación de violencia de xénero**, ben mediante a Sentenza pola que se condene ao agresor, a Orde de protección ou, excepcionalmente e ata tanto se dite a orde de protección, mediante Informe do Ministerio Fiscal, que indique a existencia de indicios de que a muller é vítima de violencia de xénero.

Dereitos das traballadoras por conta allea

- Dereito á **redución da xornada laboral**, que leva unha redución do salario na mesma proporción.
- Dereito á **reordenación do tempo de traballo**.
- Dereito preferente ao **cambio de centro, con reserva do posto de traballo**.
- Dereito á **suspensión da relación laboral, con reserva do posto de traballo**.
- Dereito á **extinción do contrato de traballo, con dereito á prestación por desemprego**.

Dereitos das traballadoras por conta propia

As traballadoras por conta propia, vítimas de violencia de xénero, que teñan que cesar na súa actividade para facer efectiva a súa protección, **non estarán obrigadas a cotizar durante un período de seis meses**, que serán considerados como de cotización efectiva a efectos das prestacións de Seguridade Social. Ademais, a súa situación será considerada como asimilada ao alta.

DEREITOS DAS FUNCIONARIAS PÚBLICAS

As funcionarias públicas, que sexan vítimas de violencia de xénero, teñen os seguintes dereitos:

- Dereito á **redución de xornada laboral**, que leva unha redución da retribución na mesma proporción.
- Dereito á **reordenación ou organización do tempo de traballo**.
- Dereito ao **cambio do centro**, con reserva do posto do traballo.
- Dereito á **excedencia**, para garantir a súa protección ou o exercicio do seu dereito á asistencia social íntegra.

DEREITOS ECONÓMICOS

Axuda económica específica para as mulleres vítimas de violencia de xénero, con especial dificultade para obter un emprego.

É unha axuda económica que establece a Lei Orgánica 1/2004, para as mulleres vítimas de violencia de xénero, sempre que reúnan os seguintes requisitos:

- a) **Carecer de rendas** que, en cómputo mensual, superen o 75% do salario mínimo interprofesional vixente, excluída da parte proporcional de dúas pagas extraordinarias.
- b) Ter **especiais dificultades para obter un emprego** (idade, falta de preparación ou circunstancias sociais).
- c) **Acreditar a condición de vítimas de violencia de xénero** (sentenza definitiva pola que se condena ao agresor, Orde de protección ditada ao seu favor ou, excepcionalmente, informe do Ministerio Fiscal).

A Renda Activa de Inserción (RAI)

Para ser incluída no Programa e ser beneficiaria desta axuda económica, a muller vítima de violencia de xénero deberá cumprir os seguintes requisitos:

- a) **Acreditar a súa condición de vítima de violencia de xénero.**
- b) Ser **demandante de emprego.**

- c) Non ter dereito ás prestacións ou subsidios por desemprego, ou á renda agraria.
- d) Carecer de rendas, de calquera natureza, superiores en cómputo mensual ao 75% do salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional de dúas pagas extraordinarias.

A incorporación ao Programa de Renda Activa de Inserción e a solicitude da axuda económica realízanse a través da Oficina de Emprego.

Axuda para o cambio de residencia de vítimas de violencia de xénero

As mulleres vítimas da violencia de xénero, que sexan beneficiarias da Renda Activa de Inserción e que se viron obrigadas a cambiar a súa residencia nos 12 meses anteriores á solicitude de admisión ao programa RAI, ou durante a súa permanencia é este, poderán percibir, nun pago único, unha axuda suplementaria, equivalente a tres meses da contía da renda activa de inserción, sen que iso minore a duración de devandita renda. Esta axuda poderase percibir unha soa vez por cada dereito á admisión ao Programa de renda activa de inserción.

Prioridade no acceso a vivendas protexidas e residencia públicas para maiores.

O Plan Estatal de Vivenda 2005-2008 inclúe ás mulleres vítimas de violencia de xénero como colectivo prioritario para o acceso a vivendas protexidas e ás axudas financeiras para a súa adquisición. Tamén a condición de vítima de violencia de xénero é unha circunstancia que será tendida en conta para a concesión dunha praza nunha Residencia pública para maiores.

COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA.

Salario da liberdade

Chámase así á prestación que desde marzo de 2006 as mulleres galegas vítimas de violencia de xénero poden acceder dependendo de se os seus ingresos son maiores ou máis baixos que o Salario Mínimo Interprofesional. A finalidade do salario da liberdade é proporcionar apoio económico ás mulleres que sofren violencia de xénero para garantirilles unhas condicións suficientes de seguridade económica respecto do agresor que lles posibiliten dar o primeiro paso para romper con esa situación. A prestación consiste nunha axuda económica de ata 600 euros mensuais e por un período máximo de 12 mensualidades.

Apoio no aluguer ou compra dunha vivenda:

As mulleres que acrediten ser vítimas da violencia de xénero mediante orde de protección xudicial, dos Servizos Sociais correspondentes ou do centro de acollida, resolución xudicial ou informe do Ministerio Fiscal, e non teñan ingresos ponderados superiores a 2,5 IPREM, poderán recibir da Consellería de Vivenda e Chan da Xunta de Galicia, unha subvención que oscilará entre o 60% e o 80% da renda de aluguer, segundo os tramos de ingresos.

Terán tamén dereito a unha axuda de 2.000 euros para a adquisición dunha vivenda, que poderá sumarse a outras ás que tivese dereito, en función da situación familiar e laboral e do nivel de renda. As mulleres que sofren violencia de xénero teñen prioridade na adxudicación das vivendas do programa da Consellería de vivenda e chan da Xunta de Galicia de vivenda en aluguer.

OUTROS DEREITOS DAS VÍTIMAS DE VIOLENCIA DE XÉNERO

Dereito a formular a denuncia

As mulleres teñen dereito a denunciar as situacións de violencia de xénero sufridas. A denuncia pode presentarse na Comisaría de Policía (nacional, autonómica, local), Cuartel da Garda civil, no Xulgado de instrución ou ante o Fiscal.

A denuncia dá lugar a que se inicie un procedemento xudicial ante o **Xulgado de Violencia sobre a Muller** (para aclarar os feitos e, no seu caso, sancionar aos culpables).

Para que o procedemento tramítese como ?Xuízo rápido?, a denuncia ten que presentarse ante a Policía ou a Garda Civil.

Dereito a solicitar unha Orde de Protección

A Orde de protección é unha resolución xudicial, na que o Xulgado recoñece a existencia dunha situación obxectiva de risco de para a vítima e ordena a súa protección durante a tramitación do procedemento penal, e dá lugar ao recoñecemento dos dereitos económicos e sociais que recoñece a Lei Integral.

As **medidas de protección** que a autoridade xudicial pode acordar a favor da muller vítima de violencia de xénero e, no seu caso, dos seus fillos e fillas, poden ser:

De carácter penal:

1. Desaloxo do agresor do domicilio familiar.
2. Prohibición de residir en determinada poboación.
3. Prohibición de que o agresor aproxímese á vítima e/ou aos seus familiares ou outras persoas á distancia que o/a Xuíz/a determine.
4. Prohibición de que o agresor comuníquese coa vítima e/ou cos seus familiares ou outras persoas por calquera medio: carta, teléfono, etc.
5. Omisión de datos relativos ao domicilio da vítima.
6. Protección xudicial da vítima nas oficinas xudiciais.
7. Incautación de armas e prohibición de tenencia.

De carácter civil:

1. O uso e goce da vivenda, o mobiliario e o ajuar familiar.
2. A atribución da garda e custodia dos seus fillos/as menores.
3. A suspensión do exercicio da patria potestade.

4. A suspensión do réxime de comunicacións, visitas e estancias do pai cos fillos/as ou a forma en que este debe levar a cabo; por exemplo, a través dun Punto de Encontro.
5. A fixación dunha prestación de alimentos.
6. Calquera outra medida que sexa necesaria para apartar aos/as menores dun perigo ou evitarlles prexuízos.

En canto ás **mulleres estranxeiras**, a Orde de Protección, permítelles solicitar un permiso de residencia independente, se tiñan un por ? reagrupación familiar? vinculado ao permiso de residencia do agresor. No caso de mulleres estranxeiras que se atopen en situación **administrativa irregular**, por non ter autorización de estancia ou permiso de residencia, a concesión da Orde de Protección deixa en suspenso o procedemento administrativo sancionador que poida tramitarse e permite solicitar a autorización de residencia temporal por razóns humanitarias.

- Dereito a ser parte no procedemento penal: o ofrecemento de accións. Realízase a través do seu personación nas actuacións penais como ?acusación particular?, para iso, debe nomear un/a avogado/a en defensa dos seus intereses e un/a procurador/a para a súa representación.
- Dereito á restitución da cousa, reparación do dano e indemnización do prexuízo causado.
- Dereito a recibir información sobre as actuacións xudiciais.
- Dereito á protección da dignidade e intimidade da vítima no marco dos procedementos relacionados coa violencia de xénero.
- Dereito a acceder ás axudas económicas previstas para as vítimas de delitos violentos e contra a liberdade sexual.
- Dereito a autorización de residencia temporal por razóns humanitarias.
- Dereito á escolarización inmediata dos fillos e fillas, en caso de cambio de residencia por causa de violencia de xénero.